

Sint Martinus

Parochieblad van de Oud-Katholieke parochie voor Groningen, Friesland, Drenthe en de Noordoostpolder

Jaargang 40 nr. 4

KERST 2014

Het parochieblad verschijnt vier keer per jaar.

nr. 1 Vasten / Pasen

nr. 2 Zomer

nr. 3 Herfst

nr. 4 Advent / Kerst

Het volgende nummer verschijnt in maart
De redactie sluit op 16 februari 2015.

Redactieadres

Witte de Withstraat 2A

9726 EC Groningen

email: redactie@groningen.okkn.nl

Abonnementen

Het parochieblad is een uitgave die kosteloos wordt verstrekt aan leden, gastleden en belangstellenden. Als u zou willen bijdragen in de kosten van het parochieblad, dan zijn giften van harte welkom op de bankrekening van de parochie, o.v.v.: bijdrage parochieblad.

Adreswijzigingen

Uw wensen aangaande adressering van dit parochieblad kunt u sturen naar onze secretaris.

Advertenties

Het parochieblad kent een brede verspreiding in de noordelijke provincies, maar ook in de rest van Nederland. Daarom is dit blad een ideale plek om op een betaalbare manier te adverteren. U kunt ook in dit blad adverteren. Neem daartoe contact op met de redactie voor de mogelijkheden en de prijzen.

Familieberichten van parochianen, gastleden en belangstellenden kunnen kosteloos worden geplaatst.

WWW

De parochie is ook te vinden op het web. Kijkt u op onze websites voor Groningen en Friesland op:

www.groningen.okkn.nl

www.friesland.okkn.nl

Bij de voorkant

Een eenvoudige kerstboom siert onze kerk, met daarboven de ster.

De Oud-Katholieke Kerk is een algemeen nut beogende instelling. Giften aan de parochie zijn daarom aftrekbaar van de belasting. Kijk voor meer informatie op www.anbi.nl

*Algemeen Nut
Beogende Instelling*

ANBI

Van verlangen tot verwelcoming.....	2
God als pelgrim.....	4
Groot kerstdiorama in Ter Apel.....	5
O blijde nagt.....	6
Hoe kan Herodes 't licht verdragen?.....	8
Het ging weer eens over geld.....	10
Kerstavond, vroeger en nu.....	12
Chanoeka.....	13
Djed Moroz.....	14
Wat is dit nu?.....	15
W(r)aakengel.....	16
Kooksels en baksels uit de pastorie.....	18
Vieringen en agenda.....	19

Van verlangen tot verwelkoming

In de gang van het kerkelijk jaar scheppen we telkens weer in woord en gebaar een omgeving waarin we Gods betrokkenheid uitdrukkelijk aan den lijve kunnen ervaren. De dagdagelijkse duur van zijn trouw wordt geaccentueerd met bijzondere tijden en grote feesten. Daarmee krijgt Gods liefde reliëf met betrekking tot de betekenis ervan voor ons leven. We structureren het jaar met zijn gaven. Met de zondagen, met het teken van leven over de dood heen, met de gave van zijn Geest, met de menswording. Door samen te komen en gezamenlijk te luisteren, te bidden, te zingen en te vieren scheppen we het “wij” dat aangesproken wordt in het “heden is jullie een redder geboren”.

Met de voorbereiding op het feest van de menswording begint een nieuw kerkelijk jaar. We starten met de lezingencyclus voor het B-jaar op de zondagen en met jaar I voor de weekdagen. De verwachting van de menswording wordt mede gedragen door psalm 25. De eerste zondag van de advent begint ermee: “Tot U, Heer, hef ik hoog heel mijn wezen” (introitus Gb 374, Kb blz. 17). Iets krachtiger staat het in het kerkboek op blz. 706: “Tot U, Heer, hef ik heel mijn wezen”. In Gb 220 is het vertaald als: “Naar U gaat mijn verlangen, Heer”. Daarmee geeft het geheel ook aan wat verlangen met ons doet. Verlangen rekt ons op, strekt ons uit naar wat ons verlangen wekt en naar degene op wie ons verlangen zich richt. Heftig verlangen brengt ons als het ware buiten onszelf. Verliefdheid doet dat met ons.

In dit geval strek “ik” mijn wezen uit naar God. “Ik” raak buiten mij van verlangen. De bron van de vervulling van mijn verlangen ligt immers niet in mij, maar in God. Ik heb God nodig om mij aan mijzelf terug te geven. Hij is in staat om mij te

redden van wat me van mijzelf vervreemdt. Door Hem word ik mens. En dat is de beweging de psalmist in psalm 25 maakt. Hij is niet de mens die hij verlangt te zijn. Hij is arm en ellendig en alleen. Hij wordt belaagd en bespot. Hij voelt zich zondig en met schuld beladen. Aan alle kanten voelt hij zich ingesloten, zowel geestelijk als sociaal. Door de tralies van die gevangenis schiet zijn verlangen naar God in een smeekbede om uitredding. “U bent de God die mij redt”. Het is God die hem kan bevrijden van wat hij niet is om te worden wie hij is. Hij treedt verlangend buiten zich om te vinden dat hij zichzelf wordt in Hem. In Hem wordt hij weer mens. Zodra hij de sublieme Vreemde in zijn leven verwelkomt, wordt hij weer zichzelf.

Velen zullen delen van die gevoelens herkennen. Perioden waarin we ons niet thuis voelen in ons leven. Alsof we een leven leiden dat niet van ons is, maar waarin we geleefd worden. Waardoor we langzaam van onszelf vervreemden. We kennen wellicht situaties waarin het lijkt alsof het leven zich tegen ons keert, alsof we tegen de modderstroom in moeten zwemmen. Sommigen hebben meer structureel het gevoel niet aan zichzelf te raken, niet aan hun leven toe te komen. Voor hen klinkt deze roep om bevrijding. En voor allen die in meerdere of mindere mate gevangen zitten in wat zij niet (willen) zijn. Voor ieder die verlangt mens te worden in de volle en vrije betekenis van het woord.

De advent is juist een periode waarin we ons bezinnen op de betekenis van mens-zijn en mens worden. Wat betekent het dat God is mens geworden? Wat zegt dat over ons bestaan? Over onze wereld? We mogen onszelf ontdekken als woonplaats van God. We denken na over de humanisering van onze wereld. Over de

menselijke maat van onze structuren en de menselijkheid van onze systemen. Over zorg, menselijke nabijheid, maatschappelijke uitsluiting, armoede en de verwelcoming van de vreemdeling. Over alles wat onze wereld een menselijk gezicht geeft. Want iedere mens verlangt intens naar geluk, ontplooiing, betekenisvolle relaties, vrede en vrijheid.

Dit verlangen klinkt in “tot U, Heer, hef ik heel mijn wezen”, de roep wordt sterker

in het “kom, o kom, Emmanuel (God wees met ons)” en vindt rust in het “nu sijt wellecome”. Het verlangen dat ons uit onszelf wegvoerde, komt als vervulling terug in ons hart. Het verlangen naar de God die ons tot mens maakt, komt tot rust in het binnenlaten van Hem die in ons mens wordt.

pastoor Ward Cortvriendt

Eén van die dingen die op mijn “bucketlist” staat, is een pelgrimstocht naar Compostella de Santiago. Lijkt me nog steeds fantastisch gewoon! Maar tegelijkertijd realiseer ik mij: “Ik, zo’n tocht maken? Dat zal ik niet meer kunnen, hoe graag ik zou willen.” En dan borrelt langzaam naar boven...thuisblijven en tegelijkertijd pelgrimeren. Zou dat kunnen?

Want wat houdt het pelgrimeren nu eigenlijk in? “Een pelgrimage is een reis naar een pelgrimsoord dat een bijzondere betekenis heeft binnen een religie. Het kan zijn dat de plaats verbonden is met de stichter of een heilige van een religie, of op een andere manier een belangrijke plaats inneemt in de geschiedenis van een religie. Ook kan het een plaats van een openbaring, een verlichting of een religieus bovennatuurlijk wonder zijn”. *1)

En waarom hebben de mensen in de afgelopen eeuwen zo’n tocht ondernomen? Waarom staat het tegenwoordig weer zo in de belangstelling? “De redenen voor het ondernemen van een pelgrimage kunnen zijn om over een hogere waarheid, God of het leven na te denken; om respect te betuigen; om inspiratie te verkrijgen; om tot bezinning te komen; om een poosje afstand te nemen van een hectisch dagelijks bestaan; om 'de ervaring'; 'om er geweest te zijn'; of om andere mensen te ontmoeten”. *2)

Wanneer ik over het waarom van het pelgrimeren nadenk, dan denk ik, of weet ik wel zeker: pelgrimeren thuis kan! Maar hoe dan? Hoe bereid ik mij voor? Voor stevige wandelschoenen en een goede rugzak hoeft ik niet te zorgen. Ook hoeft ik niet na te denken over wat ik beslist nodig heb voor onderweg? Hoewel?

Wanneer ik thuis wil pelgrimeren, wat is dan mijn reisdoel? Wil ik nadenken over een hogere waarheid? Nadenken over God, over het leven of meer specifiek mijn eigen leven in relatie tot God? Vormt de pelgrimage voor mij een manier of weg om mijn relatie met God verder op te bouwen? En wanneer ik hieraan begin ben ik dan ook bereid om mij tijdens die pelgrimage door Hem te laten veranderen, beter in staat om naar Hem te luisteren en Zijn weg te volgen? Wil ik dat eigenlijk wel? Pelgrimeren is geen kattenpis en ook thuis niet zonder risico’s begin ik mij te realiseren.

En tegelijkertijd ben ik vaak zo opgeslokt en afgeleid door al die dagelijkse beslommingen. Ondanks dat ik zo graag wat meer tijd voor Hem wil vrijmaken. Maar vaak komt het er niet van...druk, druk druk...En niet alleen maar met zinnige dingen hoor. Meestal niet zelfs. Wat dacht je van het doelloos rondsurfen op het internet? Maar weer eens op nu.nl of Facebook kijken wat er allemaal in de wereld om mij heen gebeurt.

En ik realiseer mij dat pelgrimeren start met een verlangen van God. Het is God die aan mij vraagt Hem als medepelgrim uit te nodigen op mijn tocht door mijn leven. Want is dat niet het ultieme pelgrimeren? En ik besef: zelfs zittend op de bank zal het leven niet saai meer zijn met God als medepelgrim!

Geertruida

*1) <http://nl.wikipedia.org/wiki/Bedevaart>

*2) <http://nl.wikipedia.org/wiki/Bedevaart>

Groot kerstdiorama in Ter Apel

Een tip voor een uitstapje in de kersttijd voor volwassenen en kinderen. In de kanunnikenkerk van klooster Ter Apel is de grootste kerstgroep van Europa te zien. Op een tableau van 60 m² is een tafereel opgebouwd waarin het hele kerstverhaal wordt uitgebeeld door 460 mensfiguren, ruim 30 engelen, bijna 200 schapen en meer dan 800 andere dieren. Behalve de stal zijn er tafereeltjes uit het dagelijks leven in en om Bethlehem te zien: een marktplein in Bethlehem, velden met herders en kudden, de wijzen met hun stoet van dienaren en dieren, houthakkers, stropers enz. Dit alles tegen een achterwand op basis van foto's van een groot Bethlehemdiorama uit Einsiedeln, waaraan eigen foto's van de makers van het diorama zijn toegevoegd.

Het diorama is te zien van 13 december 2014 tot en met 11 januari 2015. Voor meer informatie zie <http://www.kloosterterapel.nl/nl/expositie-kerstdiorama>.

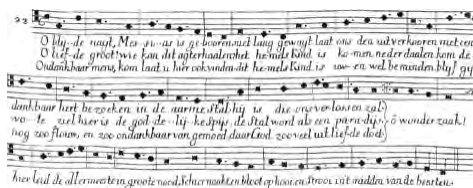

Kerstkribbes kenden ze niet in de Oud-Katholieke kerk. Dat is iets van de laatste decennia. Dat klopt natuurlijk ook wel, als je bedenkt dat de katholieke kerk moest onderduiken na de reformatie. De grote bekende kerststallen van de middeleeuwen, zoals die van Utrecht en Delft, uit de overgang van de vijftiende naar de zestiende eeuw, waren verloren gegaan. In de kleine schuilkerken was daar ook geen plaats meer voor. Samen met die reformatie was een einde gekomen aan de nijverheid die aan het opkomen was.

In de liturgie was er ook van alles gaande. In het westen was vanaf de elfde eeuw de beleving van de eucharistie aan het veranderen, waardoor er een en ander aan onwenselijke zaken in de liturgie terecht kwam. Ook werd de liturgie steeds onverstaanbaarder, waarbij de steeds groter wordende kerkgebouwen en het ontstaan van doksalen (een fysieke afscheiding tussen priesterkoor en schip, vergelijkbaar met de iconostase in de orthodoxe kerken) zorgden voor een visuele en akoestische scheiding. Een en ander werd op het concilie van Trente (1545 – 1563) besproken. Hierbij was aandacht voor een beter verstaan van de liturgie, hoewel de volkstaal geen kans kreeg, omdat het Latijn als enige liturgische taal werd gezien. Wel was er aandacht voor participatie van de gelovigen. Dat kwam vooral tot uiting doordat men zang door de gelovigen toestond. Die was al wel aanwezig, maar inhoudelijk stond deze muziek ver van het religieuze gebeuren af. Zang mocht meerstemmig zijn, mits hij verstaanbaar bleef en instrumentale muziek mocht alleen dienend zijn en de menselijke stem niet overheersen. Hoewel er meer ruimte kwam voor het orgel in de kerken met volkszang, bleef het Gregoriaans, zonder instrumentale begeleiding, het belangrijkste.

Het Gregoriaans kreeg dus aanzienlijk meer aandacht van de kerkelijke leiders dan de volkszang.

Hoewel de liturgie hervormd zou worden op verzoek van het concilie, werd de uitvoering daarvan aan Rome overgelaten, waardoor er uiteindelijk niets noemenswaardigs veranderde (Ouwens, 1996). Wat er wel veranderde, zal ook niet heel veel invloed hebben gehad in de Nederlanden, gezien de moeilijke politieke situatie. De bisschoppen, die als apostolisch vicaris hier hun werk deden, hielden zich doorgaans buiten hun ambtsgebied op vanwege de moeilijke verhoudingen. Het is de tijd dat de Katholieke Kerk hier ondergronds ging en in schuilkerken haar geloof ging beoefenen.

In die schuilkerken ontstaat een andere cultuur. Men raakt dichter op elkaar betrokken door de beklemmende situatie en door de kleine kerken. Er ontstaat wellicht daardoor ook meer aandacht voor liederen die tijdens de viering konden worden gezongen. Nadat de preek sinds de dertiende eeuw in verval was geraakt en zelfs meer en meer buiten de liturgie was komen te staan, was er in de middeleeuwen weer meer aandacht voor gekomen. Aansluitend aan de preek kwam ook het 'preeklied' op. Ook na de communie komt er volkszang in gebruik.

Halverwege de achttiende eeuw wordt een boekwerk uitgegeven met een verzameling van de missen en gezangen die in de schuilkerken worden gebruikt.

Dit boekwerk uit 1745, staat bekend als 'het stukjesboek'. Hierin zien we een heleboel nieuwe misgezangen en neogregoriaanse muziek; daarnaast zien we een uitgebreid repertoire aan Nederlandstalige liederen. Alles uit verschillende bronnen, zoals liederen van Keulse Jezuiten en verschillende katholieke schrijvers. Wat opvalt is het grote repertoire voor de kersttijd, die doorloopt tot aan Maria Lichtmis (2 februari). Het is allemaal opgetekend met de Gregoriaanse muzieknotatie, zoals in de Nederlanden blijkbaar beter werd begrepen. Dit komt tot uitdrukking in het voorwoord van de heruitgave van 1781: *"ook zijn 'er veelen die deze Gezangen zingen op den dreun bij gebrék van kennisse der Sleutels en Muziek-noten. Geen wonder dan, dat 'er valsche toonen kwamen, en veele woorden gerabraakt wierden, die zeer belagheijk voorkwamen den genen die de Latijnsche taal verstonden. Daarom wensten zij, dat men den Sleutel op zijn Gregoriaans bragt, en ook Gregoriaanssche Noten gebruikte."*(Missen en Gezangen (digitale bron van dbnl.org), 1781)

We moeten beseffen dat dit boekwerk van zeer grote betekenis is geweest voor de kerkmuziek in de Nederlandse Katholieke Kerk, die zich in de schuilkerken bevond, en later de Oud-Katholieke Kerk. Na een lange tijd waarin de Clerezie vooral ermee bezig was zich staande te houden, wat een algeheel gevoel van malaise gaf en ook duidelijke stemmen op deed gaan om terug te keren in de schoot van Rome, staat dit boek aan het begin van nieuwe ontwikkelingen voor katholieke Nederlandstalige liederen. In de negentiende eeuw zet deze ontwikkeling zich voort.. Zou de melancholie die spreekt uit deze liederen mee hebben gespeeld bij de ontwikkeling van onze muziek? Lieder als 'Laet nu alle droefheyt vluchten' (OKG 582) en

Heyders, komt al naer den stal (OKG 583) stralen een zekere hang naar verlichting van de last uit, met woorden als: 'Weest van herten zeer verblijd, laat vaaren allen druk'

Wat is er overgebleven van die bijzondere tijd van onze kerk? Iets wat heeft geleid tot een enorme katholieke zangtraditie, waarbij de eigenheid van de Katholieke Kerk in de Nederlanden, zoals die is voortgezet na de reformatie, zeer sterk tot haar recht komt. Het zijn in ieder geval geen liederen die hebben bijgedragen aan de romantische gevoelens die mensen nu bij andere kerstliederen wel hebben, zoals bij 'Nu zijt welkome' en 'Al wie dolend in het donker'. Wie smelt er nu nog bij de woorden uit 'O blijde nagt' (OKG 576A, heruitgave van 2006). De eens zo populaire kerstliederen uit onze eigen traditie zijn verdrongen door andere liederen, die tegenwoordig populair zijn bij een breder publiek. Wint de Kerstman met zijn "Rudolf, the red nosed reindeer" het van het Kerstkindje dat lag "Schier naakt, en bloot op hooi, en strooi in't midden van de beesten"?

Pastoor Victor

Missen en Gezangen (digitale bron van dbnl.org). (1781). Utrecht: Johannes Schelling. Retrieved from http://www.dbnl.org/titels/titel.php?id=_mis002miss01

Ouwens, K. (1996). Het Stukjesboek, Missen en Gezangen 1745 - 1803 (1st ed., p. 788). Amersfoort: Stichting Centraal Oud-Katholiek Boekhuis.

Hoe kan Herodes 't licht verdragen?

Eén van de liederen die wel in ons gezangboek staan, maar die we vrijwel nooit zingen is "O kerstnacht, schoner dan de dagen" van Joost van den Vondel. Ik denk ook niet dat veel mensen er eens voor zullen gaan zitten om dit gedicht aandachtig te lezen. Toch is het akelig actueel.

Het gedicht is als één van de reien opgenomen in het treurspel Gysbrecht van Aemstel. Deze rei werd gezongen of uitgesproken door de nonnen uit het Klaerissenklooster, die beseffen dat bloeddorstige soldaten op het punt staan het klooster binnen te vallen en die zich geen illusies maken over het lot dat hun te wachten staat. Over de eeuwen heen reikt Vondel naar een andere geschiedenis, waarin onschuldigen getroffen worden door niets ontziend geweld: de kindermoord in Bethlehem.

Vondel schreef de Gysbrecht in 1637, tegen het einde van de tachtigjarige oorlog. Het gaat over de belegering, inname en ondergang van de stad

Amsterdam omstreeks 1300. Het speelt zich af in de kerstnacht. Vondel legt vanuit zijn eigen tijd niet alleen verband met een strijd in de middeleeuwen, het kerstgebeuren en de kindermoord van Bethlehem, maar ook met de val van Troje, dat volgens de Aeneis van Vergilius veroverd werd door de Grieken.

Onschuldige slachtoffers

Niets nieuws onder de zon. Wat dat betreft doet Vondel denken aan een schrijver uit veel latere tijd, Harry Mulisch, die in zijn boek Het stenen bruidsbed laat zien dat de menselijke geschiedenis bepaald wordt door de mannelijke drang tot veroveren, het niets ontziende streven naar macht. Oorlogen die zich aan ons voordoen als afzonderlijke episodes in de geschiedenis, zijn in werkelijkheid één grote oorlog. Steeds weer opnieuw, je zou ook kunnen zeggen: doorlopend trekken mannen erop uit om de wereld te veroveren, op bevel van een tiran.

En altijd weer worden onschuldigen het slachtoffer. De nonnen in het Klaerissenklooster. De kinderen van Bethlehem. De joden in de Tweede Wereldoorlog. Onschuldige burgers, volwassenen en kinderen, in Syrië en andere landen, waar terreurgroepen actief zijn. De dood van, de gruwelijke moord op kinderen grijpt ons het meest aan. En dat gebeuren is door Vondel op aangrijpende wijze beschreven in dit lied,

Toneelstuk Gysbrecht van Aemstel uitgevoerd door de Koninklijke Vereniging Het Nederlandsche Tooneel in de Stadsschouwburg in Amsterdam. Foto 1918: Rij van Klarissen/Clarissen

waarin hij vertelt over Herodes, die in zijn hoogmoed naar geen rede wil luisteren, die de Onschuldige probeert te vernietigen door onschuldigen te vermoorden.

Het is ten hemel schreiend. Het geschrei dat opklinkt, wekt zelfs de doden: Rachel, stammoeder van Israël gaat rondwaren, trekt naar west en oost, en moet wanhopig toezien hoe de kinderen afgeslacht worden: kinderen die soms van de borst van de moeder gerukt worden.

Blinde staatzucht

Wat kan de blinde staatzucht brouwen, verzucht Vondel. Wat voor een gruwelijk kwaad richt het streven naar macht aan. Toch probeert hij Rachel te troosten: haar kinderen zijn de eerste martelaren. Eerstelingen van het zaad dat tot Gods eer zal bloeien en door geen wreedheid meer vergaat. Dan komen er vragen bij ons af. Waarom? Een engel waarschuwde Jozef in een droom om weg te trekken met de moeder en het kind. Waarom kon God niet alle kinderen redden? En wij? Moeten wij geloven dat uit al dit kwaad nog iets goeds kan voorkomen?

Een gevoel van onmacht bevangt ons. Er worden mensen gered, er komen mensen hiernaartoe, die wij kunnen opvangen, maar hoeveel mensenlevens zijn verloren gegaan, hoeveel treurende moeders en ouderloze kinderen zijn er?

Toch zingen we met de nonnen uit het nonnenklooster. Niet het lied van Vondel: dat is te moeilijk, te zwaar, maar andere liederen, over de Vredevorst die in deze wereld, juist in deze wereld is gekomen. En we blijven geloven in de komst van een Rijk dat door geen tirannie vergaat.

Adrie Paasen

*O Kerstnacht, schooner dan de daegen,
Hoe kan Herodes 't licht verdraegen,
Dat in uw duisternisse blinkt,
En wort geviert en aengebeden?
Zijn hooghmoed luistert na geen reden,
Hoe schel die in zijn ooren klinckt.*

*Hy pooght d'onnoosle te vernielen
Door 't moorden van onnoosle zielen,
En werckt een stad en landgeschrey,
In Bethlehem en op den acker,
en maeckt den geest van Rachel wacker,
Die waeren gaet door beemd en wey,*

*Dan na het westen, dan na'et oosten.
Wie zal die droeve moeder troosten
Nu zy haer lieve kinders derft?
Nu zy die ziet in 't bloed versmooren,
Aleeerze naulix zijn geboren,
en zoo veel zwaerden rood geverft?*

*Zy ziet de melleck op de tippen
Van die bestorve en bleecke lippen,
Geruckt noch versch van moeders borst.
Zy ziet de teere traentjes hangen
Als dauw aen druppels op de wangen;
Zy zietze vuil, van bloed bemorst.*

*De winckbraeuw dect nu met zijn booghjes
Geloken en geen lachende ooghjes,
Die straelden tot in 't moeders hart,
Als starren, die met haer gewemel
Het aenschijn schiepen tot een' hemel,
Eer 't met een' mist betrocken werd.*

*Wie kan d'ellende en 't jammer noemen,
En tellen zoo veel jonge bloemen,
Die doen verwelckten, eerze noch
Haer frissche bladeren ontloken,
En liefelijck voor yeder roken,
En 'smorgens droncken 't eerste zogh?*

*Zoo velt de zein de korenairen;
Zoo schud een buy de groene blaeren,
Wanneer het stormt in 't wilde woud.
Wat kan de blinde staetzucht brouwen,
Wanneerze raest uit misvertrouwen!
Wat luid zoo schendigh dat haer rouwt!*

*Bedruckte Rachel, schort dit waeren:
Uw kinders sterven martelaeren,
En eerstelingen van het zaed,
Dat uit uw bloed begint te groeien,
En heerlijck tot Gods eer zal bloeien,
En door geen wreedheid en vergaet.*

Het ging weer eens over geld...

Zoals in de najaarssynodes gebruikelijk, werd er gesproken over de begroting van het komende jaar. In die begroting zit al jaren een groot tekort, de afgelopen jaren werd dit na meer of minder gemor geaccepteerd. Vorig jaar was de vraag naar een sluitende begroting wederom gesteld maar niemand had erop gerekend dat de synodestukken dit jaar niet één maar drie begrotingen zouden bevatten. De drie versies van begroting varieerden van het doorzetten van de huidige heffingenstructuur met een groot tekort (optie A), een alternatief waarin de heffing op het vermogen van de parochies wordt uitgebreid met een heffing van 55% van

De bespreking van de begroting begon met een uitgebreide uitleg van de nieuwe Thesaurier-generaal die met een eenvoudige powerpoint-presentatie een overzicht liet zien van de inkomsten en uitgaven van de landelijke kerk. De enige conclusie die daaruit getrokken kon worden was simpel; als we alle parochies open willen houden zal er vanuit die parochies meer geld moeten komen.

De meningen waren erg wisselend, de algemene mening was wel dat nog een jaar met een groot tekort eigenlijk niet acceptabel zou zijn. Aan beide andere begrotingen kleven echter ook nadelen;

de vermogensgroei waarmee het tekort gehalveerd zou worden (optie B) en ook een sluitende begroting waarin naast de aanpassing van de heffing op het vermogen van de parochies ook de heffing pastorale zorg wordt opgehoogd naar 70% (optie C). In de huidige heffing wordt verwacht dat elke parochie 60% van de kosten van hun pastoor betalen en waar dat niet haalbaar is kan een beroep worden gedaan op de solidariteits-subsidie.

zo zullen in vrijwel alle parochies de begrotingen voor 2015 al gemaakt zijn en daarin is geen rekening gehouden met een heffing over de vermogensgroei of een verhoogde heffing voor pastorale zorg waardoor het aanpassen van de landelijke begroting een groot probleem naar de parochies brengt. Maar het alternatief van de aanpassingen pas in 2016 invoeren en nog een jaar een groot tekort accepteren was voor de synode geen optie en ondanks de bezwaren was

de algemene stemming voor één van beide alternatieven te kiezen. De discussie daarna ging voornamelijk over hoe en welke optie in stemming te brengen. Uiteindelijk werd besloten schriftelijk te stemmen en alle drie de opties mee te nemen in de stemming. Optie A (geen aanpassing) werd daarin met ruime meerderheid verworpen, optie B (alleen aanpassen naar de heffing op vermogensgroei) werd met een krappe meerderheid verworpen en optie C (aanpassen van de heffing op vermogensgroei en het ophogen van de heffing op pastorale zorg) werd met ruime meerderheid aangenomen.

Deze beslissing zal grote gevolgen hebben voor veel parochies, er zullen begrotingen moeten worden aangepast en er zal vooral veel meer aan de landelijke kerk moeten worden afgedragen. Of alle synodalen en geestelijken de impact van deze veranderingen helemaal hebben kunnen overzien is maar de vraag. Het zal afwachten zijn of het de parochies zal lukken om het komende jaar al aan de nieuwe regels te gaan voldoen en of de extra inkomsten niet weer net zo hard uitgegeven moeten gaan worden aan solidariteitssubsidie voor de parochies die het niet redden...

Al met al een roerige ochtend van een vergadering waar nog meer op de agenda stond. In de middag werd uitgebreid stil gestaan bij het nieuwe beleidsplan, of eigenlijk het traject om te komen tot een nieuw beleidsplan. In kleine groepjes werd daarover gesproken en de conclusies van de parochies werden door de regiovertegenwoordigers tussendoor gepresenteerd. Het traject naar een nieuw beleidsplan zal een vervolg krijgen op de heisessie van 24-25 april waarin een kleine groep mensen met de aangedragen punten een visiedocument

zal gaan schrijven.

Voldoende reden om nu al uit te zien naar de volgende synode, daarin zal uiteraard weer over geld worden gesproken maar hopelijk ook over een mooi visiedocument. Voor die synode zijn we nu al op zoek naar een nieuwe 2e synodaal door het afscheid van Jan de Vries. Ervaring met of kennis van financiën is absoluut niet vereist, enthousiasme en interesse in de (landelijke) kerk is veel belangrijker. Interesse of meer informatie? Bel of mail me gerust (of vraag Jan de Vries naar zijn ervaringen).

Astrid Zomervrucht

In het gereformeerde Delfzijl ben ik geboren en getogen. Ik heb geen herinnering aan kerstavondvieringen in de kerk. Ik vraag me af of kerst in de gereformeerde kerk in die tijd eigenlijk wel werd gevierd. De “roomsen” deden dat, wij niet. Ook van enige kerstversiering in de kerk kan ik me niets herinneren.

Thuis hadden we wel een kerstboom met elektrische kaarsjes. We hadden de traditie dat mijn zus en ik vlak voor de kerst ieder een kerstbal mochten kopen. In de loop der jaren werd er dus een bonte verzameling van ballen, trompetjes, vogeltjes en wat al niet in de boom gehangen. Kort voor de kerst werd ook passende muziek opgezocht: mijn moeder hield van Mahalia Jackson, mijn zus en ik plaagden haar door met geweldige uithalen mee te zingen. Voor oma hadden we ook nog een lp: Weihnachten mit Heintje.

Begin jaren 80 maakte ik kennis met de oud-katholieke kerk in Utrecht. Vanaf toen kon ik meegenieten van alle uitbundigheid tijdens de nachtmis. Eerst in de Sint Jacobus, later in de Sint Gertrudis. Na de mis wachtte thuis een feestelijke broodmaaltijd.

In december 1989 verhuisden we, met onze dochters van twee en vier, naar het noorden. Sommige tradities werden in ere gehouden: de beide dochters mochten in de kerstvakantie een kerstbal uitzoeken. De bovenste etage van de V&D was daarvoor bij uitstek geschikt: het kon wel even duren voordat er een mooie bal was gevonden.

Samen kerstavond vieren werd met de jaren steeds ingewikkelder: Cees zong in een koor en de meiden speelden cello en viool in een ensemble. Natuurlijk werd

juist op deze avond een concert gegeven. Ook op het werk was het een drukke tijd en op kerstavond waren er allerlei activiteiten. Toch kwamen we elkaar altijd 's nachts weer tegen aan de eettafel waar de broodmaaltijd klaar stond.

Maar eerst moest gedaan worden waar het allemaal om draaide: Het kindje Jezus, dat lange tijd in de doos had moeten wachten, mocht dan door één van de dochters in de kerststal gelegd worden. Om problemen te voorkomen hadden we nog een kindje Jezus. Deze wachtte nog in de buik van Maria: een baboesjkapoppetje. Ook dit mocht, met hulp van de andere dochter, nu geboren worden.

Zo gebeurde het op een eerste kerstdag dat we tot de ontdekking kwamen dat de baboesjka Jezus verdwenen was. We waren er al gauw van overtuigd dat onze speelse kater de veroorzaker was. Zoeken had geen resultaat: Jezus was en bleef vermist.

Tot, jaren later, de houten vloer opnieuw geschuurd en gelakt werd: daar vonden we Jezus, in een stoffig hoekje onder een plint. We konden hem weer veilig terug brengen naar de buik van Maria.

De meiden wonen al lange tijd niet meer thuis. Vaak zijn ze er niet op kerstavond, dus is het niet meer vanzelfsprekend dat zij Jezus in de stal leggen of uit Maria's buik halen. Maar als ze er zijn dan...

Hilda Edens

Met Chanoeka herdenken de joden de overwinning van de opstandelingen, de Maccabeeën, over het Syrische leger. Toen het joodse volk de Tempel in Jeruzalem heroverde, vond men een klein kruikje, waarin net genoeg olie zat om de zevenarmige Tempelkandelaar, de menora, één dag te laten branden. Maar op wonderbaarlijke wijze bleef de menora acht dagen lang branden.

Om dit wonder en het wonder van de militaire overwinning van weinigen op velen te herdenken wordt de menora acht dagen lang aangestoken. Dit gebeurt 's avonds, wanneer het licht ervan het meest zichtbaar is. De menora wordt bij de deuropening of voor het raam gezet, zodat voorbijgangers het licht kunnen zien.

Dit feest van licht is een echt familiefeest. De kinderen worden erbij betrokken: zij mogen spelen met een speciaal toltetje (dreidel), waarop in het Hebreeuws de beginletters van de woorden "een groot wonder vond daar plaats" staan en krijgen

cadeautjes. Op de eerste avond wordt één lichtje van de menora aangestoken; elke avond daarna steeds één meer totdat alle acht lichtjes branden. Een hulpkaars (sjammasj), geplaatst in een houder op of bij de menora, wordt gebruikt om de lichtjes aan te steken, daarna volgt gebed en een lied.

Olie speelt nog steeds een belangrijke rol, ook bij de traditionele gerechten in olie bereid zoals latkes en soefganiejot, aardappelkoekjes. Tegenwoordig staan op bekende plaatsen openbare menora's: bijvoorbeeld bij het Witte Huis in Washington, de Eiffeltoren, en op 5th Avenue in New York. Ook in Nederland wordt op verschillende openbare plekken de menora aangestoken. Dit jaar wordt het feest gevierd van 17-24 december: tijdens de voorbereidingen op Kerstmis. Zo vieren wij samen de overwinning van licht op duisternis.

*Elizabeth Boddens Hosang
Katholieke Raad voor Kerk en Jodendom*

Déjà vu

Het grootste wijkcentrum van onze stad is commercieel geworden. De grote zaal beneden is vaak verhuurd, zo ook deze zaterdag. Een alles overstemmend lawaai komt - door de deur die gesloten was - tot ons. Blijkbaar is op een gegeven moment de deur onopgemerkt geopend. Twee kleine kinderen komen naast mij bij de computers zitten. Het jongetje lijkt dominant, het meisje oogt passiever. Niet alleen deze niet-alledaagse combinatie trekt mijn aandacht, maar vooral het feit dat zij Russisch spreken. Ze zijn met snoepzakjes gekomen, die zij geopend hebben om van de inhoud te genieten.

Een personeelslid van het wijkcentrum zegt tegen mij: - "Kijk naar de zaal, dat kan iets interessants zijn"... Denkt hij dat ik een Russische vrouw ben?

De grote zaal zit vol met kinderen en hun ouders. Op het podium staat een jonge man, volledig gekleed in het wit met een - ook al witte - volle baard. Hij wordt geassisteerd door een meisje, eveneens in het wit, wier charmante bewegingen bijkans als die van een sierlijke ballerina ogen.

Het is er warm en lawaaiig. De spanning is voelbaar. En dan hoor ik plotseling een naam die ik nog van jaren geleden ken: DJED MOROZ. Ik ken de betekenis en achtergrond. Djed Moroz betekent Grootvader Vriest. Het is een atheïstisch substituuat van de christelijke, Grieks-orthodoxe Sint-Nicolaas.

De Sint werd uit Rusland verbannen na de oktoberrevolutie van 1917. En naar ik nu verneem, is hij nooit wedergekeerd. De ouders en

kinderen lachen. Zij praten Russisch. Deze ouders willen dat hun kinderen tweetalig zijn. De organisatie "Russische scholen" heeft dit feest verzorgd. De oude Djed Moroz, ontstaan ten tijde van en door de Rode Oktober, is er - gedragen door de generaties - nog altijd. De kinderen in de zaal zijn geboren in de jaren na 2005 en ook zij genieten met volle teugen van zijn aura. Heel sterk maakt een gevoel zich van mij meester, het gevoel van... déjà vu.

In mijn eigen land, dat tot het Warschau Pact behoorde, werd Djed Moroz aan het einde van de jaren veertig officieel geïntroduceerd. Maar niet voor lang. Hij is zonder al te veel poespas verdwenen in de periode tussen de dood van Stalin (1953) en het Chroesjtsjov-rapport (1956). Sint-Nicolaas kwam - bijna alsof hij nooit was weggeweest - terug en Djed Moroz werd al snel tot een pijnlijke - snel vergeten - herinnering. In 2014 zag ik hem zo plotseling weer; in het grootste wijkcentrum van onze stad Groningen. In 2015 zal hij zeker terugkomen.

Joanna Paszkiewicz

Stilte in Stad

Afgelopen zomer ben ik begonnen met een christelijke meditatiegroep in ons kerkgebouw, vanuit het project Sint Maarten langs de weg. Een project dat gericht is op verbinding van de kerk met de stad. Dit kan op diaconaal gebied en op spiritueel gebied. Op spiritueel gebied dus meditatie, onder de noemer christelijke meditatie. Maar kun je eigenlijk wel spreken over christelijke meditatie? Het antwoord is nee. Meditatie op zichzelf is niet christelijk, niet joods, niet islamitisch enz. Het is de christelijke achtergrond van iemand die het christelijk maakt. Het is een techniek die in veel levensbeschouwelijke richtingen wordt beoefend.

Meditatie is in. Er wordt veel over geschreven en er is een bonte verzameling van groepen die mediteren. Er zijn ziekenhuizen die experimenteren met meditatie voor patiënten en vakbonden zouden zelfs overwegen om de mogelijkheid tot meditatie op te nemen in secundaire arbeidsvoorwaarden. Meditatie is dan ook een belangrijk middel tegen stress en onrust.

Fysieke pijn blijkt door meditatie te kunnen verminderen en vage gevoelens zoals die van eenzaamheid en onveiligheid verdwijnen bij het regelmatig mediteren. In een artikel in de Volkskrant over meditatie (15 november 2008) wordt verwezen naar een onderzoek aan de Yale universiteit in de VS. Uit dat onderzoek bleek dat mensen 'die veertig minuten per dag mediteren, op de duur andere hersenen krijgen met meer cellen in de centra waarmee we de aandacht sturen'. Aan een andere universiteit in de VS was de (daarmee overeenstemmende) conclusie dat men al na drie maanden meditatie in staat was irrelevante informatie langs zich heen te laten glijden.

Mediteren helpt bij meer ruimte te maken in je leven. Mediterend kunnen we onze gedachten, gevoelens, emoties en beelden achter ons laten. We komen dichter bij onszelf en het helpt ons in het hier en nu te komen.

Er zijn was iets wat de woestijnvaders al probeerden te doen. Jezelf leren kennen, door je in je kamer af te zonderen, zonder te bidden, zonder na te denken over God, zonder te lezen, maar gewoon er te zijn. Doe dat maar eens een half uur lang, er gewoon zijn. Je voor God plaats en waar te nemen wat er in je omgaat. Zonder weg te vluchten. Het lijkt eenvoudig, maar het is moeilijker dan je denkt.

In onze kerk wordt de meditatie omgeven door gebed en teksten ter overdenking. We leiden de meditatie in waarbij er aandacht is voor zithouding en ademhaling, waarna we een tekst lezen met een christelijke achtergrond. Dan zijn we stil. Na de stilte sluiten we af met een kort gebed, waarna de liefhebber kan blijven om de complete te zingen.

Wilt u ook meedoen? Elke dinsdagavond om 19.30u kunt u aansluiten (inloop vanaf 19.00u), in principe is er op de eerste dinsdag van de maand een nazit waarbij we napraten over de gekozen tekst.

Pastoor Victor

Bovenstaande teksten zijn grotendeels overgenomen van www.wccm.nl, hier is ook meer informatie te vinden over christelijke meditatie. Onze meditatiegroep is ook bij de WCCM aangesloten.

Bijna Kerstmis, 1956. Onder leiding van de lerares Engels voeren we het kerstspel van Martinus Nijhoff op. Ik speel mee als waakengel.

Connie heeft de hoofdrol: de rol van Eva. In het spel van Nijhoff heeft Eva na de paradijsvloek eeuwen lang over de aarde rondgezworven, in afwachting van de komst van de Verlosser. Nu is ze naar Bethlehem gekomen.

het manipuleren. Als ze ergens een kans zag om te schitteren, wist ze de juiste mensen te bewerken. Toen de leraar Duits het plan had opgevat om De spooktrein op te voeren en zich liet ontvallen dat hij aan mij dacht voor de hoofdrol, werd Connie ineens dikke vriendjes met hem en kreeg zij die rol. Ik kwam niet eens voor in het stuk. Ook de lerares Engels wond ze moeiteloos om haar vinger.

Voormalige gereformeerde kerk in Heerlen. Hier voerden wij het kerstspel op

Connie was mijn grote concurrent. We hadden beiden literaire ambities en speelden graag toneel. Concurrent is eigenlijk niet het juiste woord. Connie was boven alle concurrentie verheven. Connie was populair, ik niet; Connie zat op het gymnasium, ik op de HBS; Connie woonde in het Villapark, ik in Meezenbroek.

Bovendien was Connie een meester in

Het stuk speelt afwisselend in Bethlehem, - op het podium - en in het paleis van Herodes, - voor het podium. Herodes heeft een grote scène, waarin hij vertelt over een droom die hij gehad heeft. Voordat die scène plaatsvindt, knielen alle andere spelers, behalve de twee waakengelen, voor de kribbe en als Herodes is uitgesproken, zeggen zij om beurten een zin; Connie/Eva als eerste. Eén van de waakengelen - ik - spreekt

vervolgens een verbindende zin uit, waarna de engel Gabriel het woord neemt.

Foutje

Maar het loopt fout. Als Herodes op het punt staat zijn grote scène te beginnen, zegt Connie/Eva de zin die ze pas erna had moeten zeggen: "Hij is het licht, wij zijn getuigen," en de andere spelers volgen als makke schapen. Ik zie vanaf mijn plaats Herodes wanhopig naar boven kijken. En ik besef dat ik hem kan reddend: als ik mijn zin niet uitspreek, krijgt hij alsnog zijn kans. Ik heb niets tegen Herodes. Ik heb ook niets met hem. Hij hoort bij de hofhouding van Connie.

Ik moet in een fractie van een seconde besluiten. Geen tijd om alle voors en tegens tegen elkaar af te wegen. En ik neem mijn besluit: ik spreek mijn zin uit. "Stil, Gods boodschapper opent de mond." Gabriel neemt het woord en Herodes gaat gedesilluseerd weer op zijn troon zitten.

Na afloop grote commotie. Connie gaat over de rooie. Ze is razend, maar kan alleen maar kwaad zijn op zichzelf. Ze biedt Herodes haar excuses aan. Hij aanvaardt ze als een man.

En ik? Ik heb de rest van mijn leven om na te denken over de vraag: *Waarom? Waarom heb ik die zin uitgesproken?* En ondanks alle excuses die ik kan bedenken, heb ik toch een bang vermoeden. Omdat ik het wel leuk vond om Connie op haar bek te zien gaan. De waakengel als wraakengel.

Mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa.

Adrie Paasen

Waar hebben we tijdens de drukke kerstdagen niet genoeg van?...Tijd! Bij deze wil ik jullie verblijden met een waarlijk goddelijk chocoladetoetje. Je kunt het makkelijk 's morgens al voorbereiden en dan tegen het eind van het diner even in een voorverwarmde oven zetten en dan.....genieten maar. Dit toetje is voor de echte chocoladeliefhebber onder ons. Lena kan in ieder geval niet wachten tot ons kerstdiner! Gezegende Kerstdagen iedereen.

Marijn Scheijde

Warme chocoladepotjes

(voor 4 personen)

200 gram pure chocolade, grof gehakt

100 gram ongezoeten boter, in blokjes

3 eieren, licht geklopt

110 gram fijne kristalsuiker

2 el bloem, gezeefd

slagroom of crème fraîche, voor erbij

Bereiding:

- Verwarm de oven voor op 220°C. Vet 4 ovenschaaltjes van 150ml in. Soufflébakjes zijn het handigst.
- Doe de chocolade en boter in een hittebestendige kom en zet deze op een steelpan met zachtjes kokend water (laat de kom het water niet raken) tot alles gesmolten is. Roer even en laat licht afkoelen.
- Doe de eieren, suiker en bloem in een kom en klop alles tot het net gemengd is.
- Klop er geleidelijk het chocolademengsel door en schenk het beslag in de ovenschaaltjes.
- Bak ze 12-15min. in de oven tot de randen stevig zijn, maar het midden nog zacht.
- Serveer warm met room of crème fraîche.

Vieringen

De parochie houdt elk weekend van de 1e, 3e en evt 5e zondag van de maand haar vieringen. Op zaterdag is dat om 19.00 in Leeuwarden en op zondag om 11.00 in Groningen tenzij anders aangegeven.

De vieringen in Groningen worden gehouden in de parochiekerk aan de Witte de Withstraat 2 te Groningen. Dit is ca.10 minuten lopen van station Groningen. Op zondag is er vrij parkeren in de straat. Ook is parkeergarage Westerhaven om de hoek.

De vieringen in Leeuwarden worden gehouden in de Lutherse Kerk, Nieuwe Oosterstraat 28-30 te Leeuwarden. De kerk is op loopafstand van het station.

Op de 2e en 4e zondag van de maand zijn er anglicaanse vieringen in ons kerkgebouw. Deze vinden plaats om 10.30. Tevens zijn er op de 2e en 4e zondag van de maand oud-katholieke vieringen in de statie Twente. Meer informatie daarover is te vinden op www.twente.okkn.nl

woensdag 24 december 19.00

Groningen
Kinderkerstnacht

woensdag 24 december 21.30

Groningen
Kerstdienst (wit)
1e lezing: Jesaja 9, 1-6 blz. 19
2e lezing: Titus 2, 11-14 blz. 19

donderdag 25 december 11.00

Groningen
Eerste Kerstdag (wit)
1e lezing: Jesaja 52, 7-10 blz. 21
2e lezing: Hebreëen 1-12 blz. 21

zaterdag 3 & zondag 4 januari

Epifanie (wit)
1e lezing: Jesaja 60, 1-6 blz. 36
2e lezing: Efeziërs 3, 1-12 blz. 36

zaterdag 17 & zondag 18 januari

Tweede zondag na Epifanie (groen)
1e lezing: Genesis 17, 1-8 & 15-22 blz. 220
2e lezing: Romeinen 4, 43-51 blz. 221

zaterdag 31 januari & zondag 1 februari

Opdracht van de Heer in de Tempel (wit)
1e lezing: Maleachi 3, 1-4 blz. 508
2e lezing: Hebreëen 2, 14-18 blz. 509

zaterdag 14 (15.00!) & zondag 15 februari

Zesde zondag na Epifanie (groen)
1e lezing: 2 Koningen 5, 1-15b blz. 229
2e lezing: 1 Korintiërs 9, 24-27 blz. 230

woensdag 18 februari 20.00

Groningen
Aswoensdag (paars)
1e lezing: Jesaja 58, 1-10 blz. 236
2e lezing: 2 Korintiërs 5, 20 – 6, 10 blz. 57

zaterdag 28 februari & zondag 1 maart

Tweede zondag van de Veertigdagentijd (paars)
1e lezing: 1 Koningen 19, 9-18 blz. 239
2e lezing: 2 Petrus 1, 16-21 blz. 240

Agenda

zaterdag 14 februari 15.00

Leeuwarden
Suzanne nodigt haar Valentijn uit voor een kopje thee. Eucharistieviering met daarna een gezellig samenzijn met een high tea

5 t/m 11 januari vakantie pastoor

27 t/m 30 januari retraite pastoor

Carla van der Burg
Uitvaartverzorging

www.carlavanderburg.nl
Telefoon 050 3186636

*Samen.
Zorgvuldig.
Passend.*

Elk afscheid is het begin van een herinnering

Niets is zo moeilijk als afscheid nemen van een geliefd persoon.
Het is een proces vol verdriet, machteloosheid en onzekerheden.
Daarom is mijn uitvaartverzorging gebaseerd op persoonlijke aandacht.

Klaar staan voor nabestaanden zolang het nodig is.
Luisteren naar herinneringen.
Emoties een plaats geven.

Tijd bieden om in alle rust een keuze te maken.
Alleen dan ontstaat een uitvaart met een persoonlijk karakter.
Een begrafenis of crematie die echt in het teken staat van de overledene en recht doet aan de emoties van de achterblijvers.

Caroline de Widt

De Pol 9, 9321 VA Peize
www.vlinderuitvaartverzorging.nl

050-5035453

Retouradres:
Witte de Withstraat 2A
9726 EC Groningen

Port Betaald

